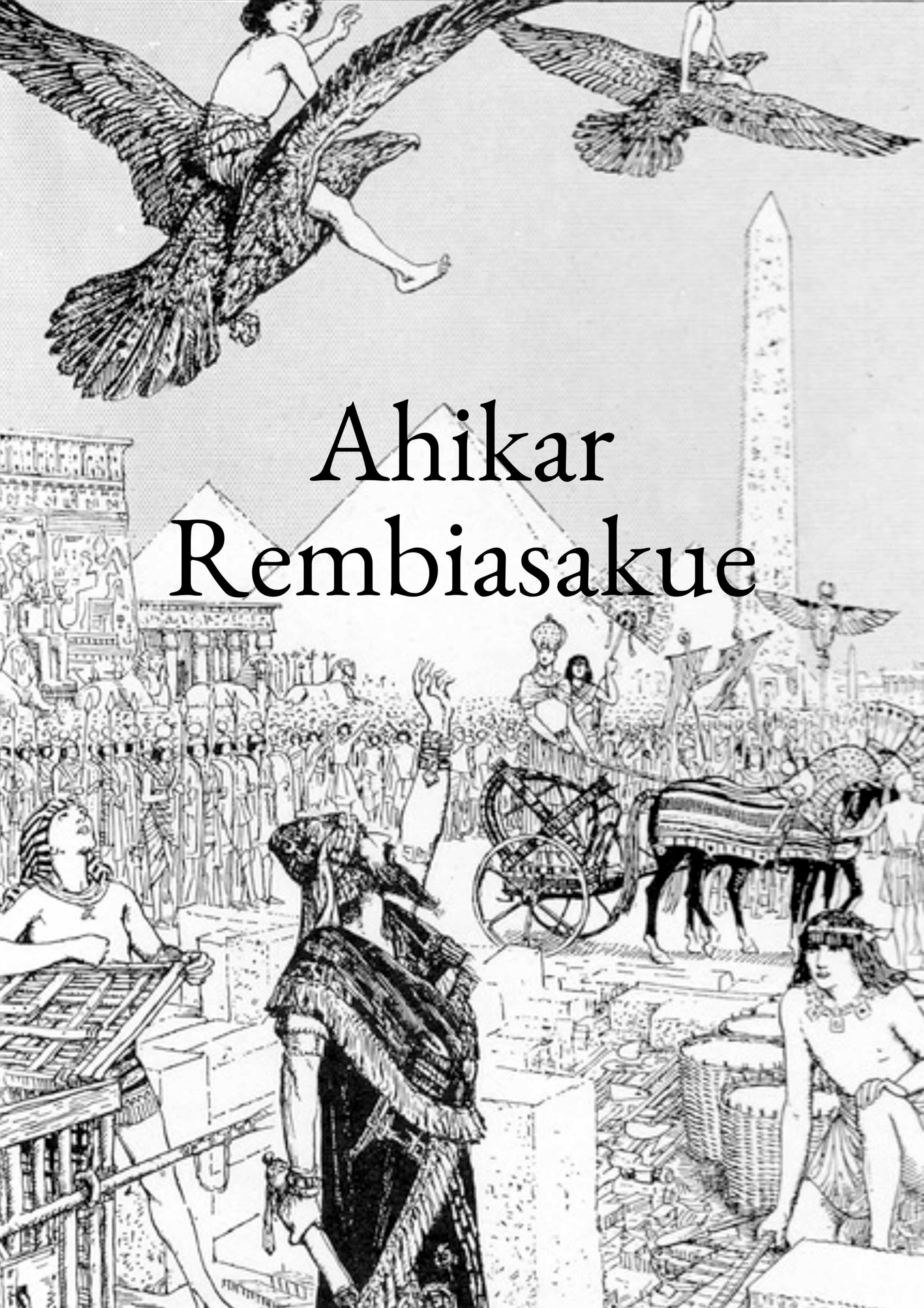
Ahikar Rembiasakue

MOÑEPYRŨMBY

Jaguereko The Story of Ahikar-pe peteĩva umi ypykue ypykue yvypóra remiandu ha arandu rehegua. Ikatu ojejuhu influencia orekóva heta tapicha leyenda rupive, umíva apytépe Corán, ha Antiguo ha Nuevo Testamento.

Peteĩ mosaico ojejuhúva Treves, Alemania-pe, ohechauka umi karai arandu ko yvy ape ári apytépe Ahikar reko. Ko'ápe oĩ iñemombe'u colorido.

Ko tembiasakue ára ha'e peteĩ mba'e oñeñe'ẽ kyre'ỹva rehe. Umi karai arandu ipahápe omoĩ Siglo Primer rupi ojehechaukávo ojavyha hikuái pe istória orihinál osẽva peteĩ papiro arameo áño 500 a.C.-pe Elephantine ruína apytépe.

Pe tembiasakue ojehechaháicha ha'eha ficción ha ndaha'éi tembiasakue. Añeteháp pe omoñe'êva ikatu oikuaa umi página suplementaria The Arabian Nights-pe. Ojehai porãiterei, ha pe mombe'upy henyhẽva acción, intriga ha escape estrecho-gui oguereko pe atención ipahaitépe. Pe libertad de imaginación ha'e pe mba'e ivaliosovéva haihára mba'e.

Jehaipyre oñemboja'o irundy hendápe: (1) Ñemombe'upy; 2) Pe Enseñanza (peteĩ serie de Proverbios hechapyrãva); 3) Pe Viaje Egipto-pe; 4) Umi Similitud térã Parábola (upévape Ahikar omohu'ã isobrino ojavývape ohekombo'e).

MOAKÃHA 1

Ahikar, Gran Viser de Asiria, oreko 60 hembireko ha katu ojedestino ndoguerekoiha ita'ýra. Upévare oadopta isobrino-pe. Omboty chupe henyhẽva arandu ha arandugui hetave mbujape ha ygui.
1 Haiqâr Arandu, Viser Senaquerib Rey, ha Nadán, Haiqâr Arandu reindy ra'y rembiasakue.
2 Oĩ va'ekue peteĩ Visier rréi Senaquerib tiémpope, Sarhadum ra'y, Asiria ha Nínive rréi, peteĩ kuimba'e iñarandúva hérava Haiqâr, ha ha'e va'ekue rréi Senaquerib ra'y.
3 Oguereko heta mba'e porã, mba'erepy ha heta mba'erepy, ha ikatupyry, iñarandu, filósofo, ikuaapy, temiandu ha gobierno-pe, ha omenda sesenta kuñáre, ha omopu'ãkuri peteĩ kastíllo peteĩteĩme g̃uarã.
4 Péro opa mba'e reheve ha'e ndoguerekói imemby. ko'ã kuña apytégui, ikatúva ha'e heredero.
5 Ha ha'e ombyasyeterei upévare, ha peteĩ ára ombyaty umi astrólogo ha umi kuimba'e iñarandúva ha umi paje apoha ha omyesakã chupekuéra mba'éichapa oĩ ha pe mba'e imemby'ỹvare.
6 Ha ha'ekuéra he'i chupe: 'Tereho ejapo sakrifísio umi dioskuérape ha ejerure chupekuéra ikatu hag̃uáicha ome'ẽ ndéve peteĩ mitãkuimba'e'.
7 Ha ojapo hikuái he'iháicha chupe ha oikuave'ẽ sakrifísio umi ta'angakuérape, ha ojerure asy chupekuéra ha ojerure asy chupekuéra.
8 Ha ha'ekuéra nombohováiri chupe ni peteĩ ñe'ẽ. Ha oho ñembyasy ha ñembyasy, oho peteĩ mba'asy ikorasõme.
9 Ha ou jey, ha ojerure asy Tupã Ijyvatevévape, ha ojerovia, ojerure'asývo Chupe peteĩ hendýva ikorasõme, he'ívo: '¡Oh Tupã Yvatetegua, O Yvága ha yvy Apohare, ¡Opa mba'e Apohare!
10 Ajerure ndéve eme'ẽ hag̃ua chéve peteĩ mitãkuimba'e, ikatu hag̃uáicha chembopy'aguapy ha'e oĩ hag̃ua che akãme, omboty hag̃ua che resa ha cheñotỹ hag̃ua'.
11 Upéi oñehendu hendápe peteĩ ñe'ẽ he'íva: 'Rejerovia raẽ ra'e umi ta'anga ojejapóvare ha reikuave'ẽ chupekuéra sakrifísio, upévare reikove aja pukukue repytáta imemby'ỹre'.
12 Péro ejagarra Nadán ne ermána ra'ýpe, ha ejapo chugui ne memby ha embo'e chupe ne aprendizaje ha ne ñemongakuaa porã, ha remano vove ha'e neñotỹta'.
13 Upe rire ojagarra Nadán iñermána ra'y, imemby'imi va'ekue. Ha ombohasa chupe ocho enfermera húmeda-pe, omokambúvo chupe ha omongakuaávo chupe.
14 Ha'ekuéra omongakuaa chupe tembi'u porã ha iñehekombo'e porã ha ao de séda, ha púrpura ha pytã. Ha oguapy sofá de seda ári.
15 Ha Nadán tuicha ha oguata, odispara peteĩ sédro yvateicha, ombo'e chupe teko porã ha jehai ha siénsia ha filosofía.
16 Ha heta ára rire rréi Senaquerib omaña Haiqar rehe ha ohecha itujaitereiha, ha hi'arive he'i chupe.
17 'Oh che angirũ oñemomba'eguasúva, katupyry, ojeroviakuaáva, iñarandúva, gobernador, che secretario, che visir, che Canciller ha director; añeteháp nde tujaiterei ha reñembotuicha heta áñore; ha hi'ag̃uíma va'erã nde jesẽ ko yvóragui.
18 Ere chéve mávapa oguerekóta peteĩ lugár che servísiope nde rire'. Ha Haiqâr he'i chupe: 'Oh che ruvicha, toikove tapiaite ne akã! Oĩ Nadán che reindy ra'y, ajapo chugui che memby.
19 Ha che amongakuaa chupe ha ambo'e chupe che arandu ha che arandu'.
20 Ha pe rréi he'i chupe: '¡Oh Haiqâr! egueru chupe che renondépe, ahecha haguã chupe, ha ajuhúramo iporãha, emoĩ chupe nde rendaguépe; ha rehóta nde rape, repytu'u haguã ha reikove haguã nde rekove hembýva pytu'u he'ẽ asývape'.
21 Upéi Haiqâr oho opresenta Nadánpe iñermána ra'y. Ha ojapo homenaje ha oipota chupe pu'aka ha ñemomba'eguasu.
22 Ha ha'e omaña hese ha omomba'eguasu chupe ha ovy'a hese ha he'i Haiqâr-pe: '¿Kóva piko nde ra'y, Haiqâr? Añembo'e Ñandejára toñongatu chupe. Ha reservi haguéicha chéve ha che ru Sarhadum-pe upéicha avei ko nde mitãkaria'y toservi chéve ha tokumpli che emprendimiento, che remikotevẽ ha che rembiapo, ikatu hag̃uáicha amomba'eguasu chupe ha ajapo chugui ipu'aka nde reheháp'.
23 Ha Haiqâr oñesũ pe rréipe ha he'i chupe: '¡Toikove ne akã, che ruvicha rréi, opa ára g̃uarã! Aheka ndehegui repasiénsia hag̃ua che mitãkaria'y Nadánpe ha

reperdona umi ojavyva’ekue ikatu hag̃uáicha ha’e oservi ndéve okonveniháicha’.
24 Upémarõ pe rréi ohura chupe ojapotaha chugui pe iñamigokuéra apytépe tuichavéva, ha iñamigokuéra apytépe ipu’akavéva, ha oĩtaha hendive opa mba’e oñemomba’eguasúva ha rrespeto reheve. Ha ohetũ ipo ha ojedespedi chugui.
25 Ha ojagarra Nadánpe. iñermána ra’y hendive ha oguapy chupe peteĩ salón-pe ha oñepyrũ ombo’e chupe pyhare ha ára ombotypa peve chupe arandu ha mba’ekuaa reheve hetave mbujape ha y reheve.

MOAKÃHA 2

Peteĩ "Almanaque de Richard mboriahu" yma guaréva. Umi precepto inmortal yvypóra reko rehegua oñe’ẽva pirapire, kuña, ao, negocio, angirũ rehe. Umi proverbio ko’ýte iñinteresánteva ojejuhu umi versíkulo 12, 17, 23, 37, 45, 47. Ñambojoja pe versíkulo 63 algúno cinismo ko’ag̃aguáre.
1 Péicha ombo’e chupe, ha he’i: ‘¡Oh che ra’y! ehendu che ñe’ẽ ha esegui che consejo ha nemandu’a che ha’évare.
2 ¡Oh che ra’y! rehendu ramo peteĩ ñe’ẽ, tomano ne korasõme, ha ani reikuaauka ambuépe, ani hag̑ua oiko chugui peteĩ karvón oikovéva ha ohapy nde ñe’ẽ ha ombohasy nde rete, ha rehupyty peteĩ ñe’ẽ vai, ha reñemotĩ Tupã renondépe ha kuimba'e.
3 ¡Oh che ra’y! pehendu ramo peteĩ marandu, ani pemosarambi; ha rehecháramo peteĩ mba’e, ani ere.
4 ¡Oh che ra’y! embohape ne elocuencia pe ohendúvape, ha ani pya’e rembohovái hag̑ua peteĩ mbohovái.
5 ¡Oh che ra’y! rehendu rire mba'eve, ani remokañy.
6 ¡Oh che ra’y! ani pemosãso peteĩ nudo ojeselláva, ni peipe'a, ha ani pesella peteĩ nudo ojepe'áva.
7 ¡Oh che ra’y! ani peipotaiterei pe iporãva okáguio, oguejy ha ohaságui, ha katu peteĩ mandu’a oñemomba’eguasúva odura aye.
8 ¡Oh che ra’y! ani peteĩ kuña itavyva nembotavy iñe’ẽme, ani hag̑ua remano pe ñemano ivaivéva, ha ha’e nde enreda pe rred-pe reñeñapytĩ meve.
9 ¡Oh che ra’y! ani peipota peteĩ kuña oñemondeva’ekue oñemonde ha pohã ñana reheve, ojedespresia ha itavyva hi’ánga ryepýpe. Aichejáranga ndéve reme’ẽramo chupe oimeraẽ mba’e nemba’éva, térã reme’ẽramo chupe nde pópe ha ha’e ndegueraha angaipápe, ha Tupã ipochy nendive.
10 ¡Oh che ra’y! ani peiko almendra mátaicha, hogue opa yvyramáta renondépe, ha hi'a oje'úva opavave rire, ha katu pe morra mátaicha, hi'a oje'úva opa yvyramáta renondépe, ha hogue opavave rire.
11 ¡Oh che ra’y! eñembo'y ne akã yvýre, ha emohu'ũ ne ñe'ẽ, ha eiko tekoporã, ha eguata tape potĩme, ha ani nde tavy. Ha ani emopu’ã ne ñe’ẽ repuka jave ha’érire peteĩ ñe’ẽ hatãva rupive oñemopu’ã peteĩ óga, pe vúrro omopu’ãta heta óga ára ha ára; ha mbarete rupi oñemomýirire pe arado, araka’eve ndojepe’amo’ãi pe arado umi kaméllo jyva guýgui.
12 O m ra'y! pe ita jepe’a peteĩ iñarandúva ndive iporãve pe víno hoy’úgui peteĩ kuimba’e ñembyasy ndive.
13 ¡Oh che ra’y! eñohẽ nde víno umi hekojojáva sepultúra ári, ha ani rey'u umi tapicha iñarandu'ỹva ha ojedespreciáva ndive.
14 ¡Oh che ra’y! ejepytaso umi kuimba'e iñarandúvare okyhyjéva Tupãgui ha ha'e kuéraicha, ha ani reñemoag̃ui umi iñarandu'ỹvare, ani haguã rejogua chupe ha reaprende hape.
15 ¡Oh che ra’y! reguerekómarõ nde rapicha térã angirũ, eñeha’ã chupe, ha upéi ejapo chugui peteĩ irũ ha angirũ; ha ani pemomba’eguasu chupe peteĩ prueba’ỹre; ha ani rembyai ne ñe'ẽ peteĩ kuimba'e iñarandu'ỹva ndive.
16 ¡Oh che ra’y! peteĩ sapatu opyta aja nde py rehe, eguata hendive ñuatĩ ári, ha ejapo peteĩ tape nde ra’ýpe, ha ne rógape ha ne membykuérape g̑uarã, ha emboty nde várko oho mboyve yguasu ári ha ola ári ha ohypýi ha ndaikatúi ha’e ojesalva.
17 ¡Oh che ra’y! pe ipirapire hetáva ho'úramo mbói, he'i hikuái:--"Iñarandu rupi", ha peteĩ mboriahu ho'úramo, tavayguakuéra he'i: "Iñembyahýigui".
18 ¡Oh che ra’y! ha'e ovy'a ne rembi'u ha ne mba'erepy rehe, ha ndoipotaiete ambue mba'e.
19 ¡Oh che ra’y! ani peiko pende rapichápe pe itavýva ndive, ha ani pe’u hendive mbujape, ha ani pevy’a pende rapichakuéra jehasa’asýre. Ne enemígo ojapo vaíramo nderehe, ehechauka chupe mba’eporã.
20 ¡Oh che ra’y! peteĩ kuimba'e okyhyjéva Tupãgui, nde rekyhyje chugui ha emomba'e chupe.
21 ¡Oh che ra’y! pe iñarandu’ỹva ho’a ha oñepysanga, ha pe iñarandúva, oñepysanga ramo jepe, noñemongu’éi, ha ho’áramo jepe pya’e opu’ã, ha hasýramo, ikatu oñangareko hekovére. Ha katu pe kuimba’e oikuaa’ỹva, itavyva rehe katu, imba’asýre ndaipóri pohã.
22 ¡Oh che ra’y! peteĩ kuimba’e oñembojáramo nderehe ijyvatevéva ndehegui, eho tenonde gotyo ejotopa chupe, ha epyta eñembo’y, ha ndaikatúiramo nde rekompensa, ijára nde recompensa hese.
23 ¡Oh che ra’y! ani remboyke nde ra'ýpe, nde ra'y ñemongu'e ha'etégui estiércol yvotytype, ha ojokua peteĩ mba'yru juru, ha mymba jejopyicha, ha okẽ ojejokuaháicha.
24 ¡Oh che ra’y! ejoko nde ra’ýpe mba’evaígui, ha embo’e chupe tekoha opu’ã mboyve nderehe ha ndegueraha ñemboyke tavayguakuéra apytépe ha reñapytĩ ne akã tape ha aty guasúpe ha rejekastiga hembiapo vaikuére.
25 ¡Oh che ra’y! ehupyty ndéve peteĩ vaka ikyráva, ha peteĩ vúrro tuicháva ipysã reheve, ha ani rehupyty peteĩ vaka hatĩ tuicháva, ni eñemoangirũ peteĩ kuimba'e iñakãraku'ỹva ndive, ni ehupyty peteĩ tembiguái oñorairõva, ni peteĩ tembiguái mondaha, opa mba'e rejapova'ekuére chupekuéra ombyaíta hikuái.
26 ¡Oh che ra’y! ani nde tuvakuéra nde maldesí, ha Ñandejára tovy’a hesekuéra; oje'égui: "Pe odespreciáva itúva térã isýpe tomano pe ñemano (che ha'ese angaipa ñemano); ha pe omomba'eguasúva ituvakuérape ombopukúta hi'ára ha hekove ha ohecháta opa mba'e iporãva". ".
27 ¡Oh che ra’y! ani reguata tapére arma’ỹre, ndereikuaáigui araka’épa ikatu ne rendápe pe enemigo, ikatu hag̃uáicha reime preparádo chupe g̃uarã.

28 ¡Oh che ra'y! ani peiko peteĩ yvyramáta nandi ha hogue'ỹvaicha, ndokakuaáiva, ha katu peiko peteĩ yvyramáta ojejaho'ívaicha hogue ha hakãre; pe kuimba'e hembireko ni imemby'ỹvagui oñemotĩ ko yvy ape ári ha ndaija'éi hesekuéra, yvyramáta hogue'ỹva ha hi'u'ỹvaicha.
29 ¡Oh che ra'y! ha'e peteĩ yvyra hi'ávaicha tape rembe'ýpe, hi'a ho'úva opavave ohasáva, ha umi mymba desierto opytu'u isombra guýpe ha ho'u hogue.
30 ¡Oh che ra'y! opa ovecha oipe'áva hape ha iñirũnguéragui oiko chugui tembi'u pe lobo-pe g̃uarã.
31 ¡Oh che ra'y! ani ere: "Che ruvicha itavy ha che arandu", ha ani emombe'u ñe'ẽ reikuaa'ỹ ha tavy, ani haguã reñemboyke hese.
32 ¡Oh che ra'y! ani peteĩva umi tembiguái, ijára he'ívape: "Eñemomombyry orehegui", ha katu peteĩva umi he'íva: "Eñemboja ha eñemboja ore rendápe".
33 ¡Oh che ra'y! ani reñañuã ne rembiguái iñirũ renondépe, ndereikuaáigui mávapa umíva apytégui ovalevéta ndéve g̃uarã ipahápe.
34 ¡Oh che ra'y! ani rekyhyje nde Jára ndeapova'ekuégui, ani haguã okirirĩ nendive.
35 ¡Oh che ra'y! emoporã ne ñe'ẽ ha embopiro'y ne ñe'ẽ; ha ani reheja ne irũ opyrũ nde py rehe, ani haguã opyrũ ambue ára nde jyva ári.
36 ¡Oh che ra'y! reinupãramo peteĩ kuimba'e iñarandúvape peteĩ ñe'ẽ arandu reheve, oñemo'ãta ijyva ári peteĩ temiandu sutil de vergüenza-icha; ha katu rembojehe'áramo pe iñarandu'ỹvape peteĩ yvyra'ípe ha'e nontendemo'ãi ni nohendúi.
37 ¡Oh che ra'y! remondóramo peteĩ kuimba'e iñarandúva ne remikotevẽre, ani reme'ẽ chupe heta tembiapoukapy, ha'e ojapótagui ne rembiapo reipotáicha, ha remondóramo peteĩ itavývape, ani rembo'e chupe, ha katu tereho ndete voi ejapo ne rembiapo, nde ramo emanda chupe, ndojapomo'ãi nde reipotáva. Ha'ekuéra nembou ramo negocio-pe, pya'e ekumpli haguã.
38 ¡Oh che ra'y! ani ejapo peteĩ kuimba'e enemigo imbaretevéva ndehegui, ha'e ojagarrátagui ne medida, ha oñevengata nderehe.
39 ¡Oh che ra'y! eñeha'ã nde ra'y ha ne rembiguái rehe, reme'ẽ mboyve chupekuéra ne mba'e, ani haguã oipe'a chuguikuéra; pe ipo henyhẽvape oñembohéragui iñarandu, itavy ha iñarandu'ỹva jepe, ha pe ipo nandivape oñembohéra mboriahu, iñarandu'ỹva, ha'éramo jepe karai arandu ruvicha.
40 ¡Oh che ra'y! Che ha'u peteĩ colocinto, ha atragákuri áloe, ha ndajuhúi mba'eve iróva mboriahu ha sa'ivévagui.
41 ¡Oh che ra'y! embo'e nde ra'ýpe frugalidad ha ñembyahýi, ikatu haguã ojapo porã hóga ñemboguata.
42 ¡Oh che ra'y! ani pembo'e iñarandu'ỹvape iñarandúva ñe'ẽ, ipohýitagui chupe.
43 ¡Oh che ra'y! ani rehechauka ne irũme ne kondisión, ani hag̃ua reñemboyke chupe.
44 ¡Oh che ra'y! pe korasõ resa'ỹi ivaive pe tesa resa'ỹgui, pe tesa resa'ỹi ikatu haguére sa'i sa'i ojegueraha, ha katu pe korasõ resa'ỹi ndojeguerahái, ha oheja pe tape potĩ, ha oho peteĩ torcido-pe mba'éichapa.
45 ¡Oh che ra'y! pe kuimba'e oñepysanga ipy reheve iporãve peteĩ n oñepysangagui iñe'ẽ reheve.
46 ¡Oh che ra'y! peteĩ angirũ hi'aguĩva iporãve peteĩ ermáno ikatupyryvévagui mombyry oĩvagui.
47 ¡Oh che ra'y! pe iporãva oñehundi ha katu pe aprendizaje odura, ha ko mundo oguejy ha oiko chugui en vano, ha katu peteĩ téra porã ndoikói rei ni ndoguejyvéima.
48 ¡Oh che ra'y! pe kuimba'e ndopytu'úiva, iñemano iporãve hekovégui; ha hasẽ ryapu iporãve purahéi ryapugui; ñembyasy ha hasẽ, oĩramo ipypekuéra Tupã kyhyje, iporãve purahéi ha vy'a ryapugui.
49 ¡Oh che memby! peteĩ tuku nde pópe jyva iporãve peteĩ ganso oĩvagui nde rapicha olla-pe; ha peteĩ ovecha oĩva nde ypýpe iporãve peteĩ tóro mombyryguágui; ha peteĩ gorrión nde pópe iporãve mil gorrión ovevevagui; ha mboriahu oñembyatýva iporãve pe isarambigui heta tembi'u; ha peteĩ zorro oikovéva iporãve peteĩ león omanóvagui; ha peteĩ libra de lana iporãve peteĩ libra riqueza-gui, ha'ese óro ha plátagui; pe óro ha pláta oñeñomi ha ojejaho'ígui yvýpe, ha ndojehechái; ha katu pe lána opyta umi merkádope ha ojehecha, ha iporãiterei pe oipurúvape g̃uarã.
50 ¡Oh che ra'y! peteĩ fortuna michĩva iporãve peteĩ fortuna isarambipávagui.
51 ¡Oh che ra'y! jagua oikovéva iporãve peteĩ mboriahu omanóvagui.
52 ¡Oh che ra'y! peteĩ kuimba'e mboriahu ojapóva tekoporã, iporãve peteĩ kuimba'e ipirapire hetávagui omanóva angaipápe.
53 ¡Oh che ra'y! eñongatu peteĩ ñe'ẽ ne korasõme, ha hetaitereíta ndéve g̃uarã, ha eñangareko okañýva reikuaauka ne irũ ñemi.
54 ¡Oh che ra'y! ani ni peteĩ ñe'ẽ osẽ nde jurúgui reñe'ẽ meve ne korasõme. Ha ani repyta umi tapicha oñorairõva apytépe, peteĩ ñe'ẽ vaigui oúgui peteĩ ñorairõ, ha peteĩ ñorairõgui ou ñorairõ, ha ñorairõgui ou ñorairõ, ha nde reñemboligáta remombe'u hag̃ua; ha katu eñani upégui ha epytu'u ndete voi.
55 ¡Oh che ra'y! ani regueropu'aka peteĩ kuimba'e imbaretevéva ndehegui, ha katu ehupyty ndéve peteĩ espíritu ipasiénsia, ha aguanta ha teko porã, ndaipórigui mba'eve iporãvéva upévagui.
56 ¡Oh che ra'y! ani rembojeguaru ne angirũ peteĩháme, ikatu haguére pe mokõiha ndopytái.
57 ¡Oh che ra'y! evisita mboriahúpe ijehasa'asýpe, ha eñe'ẽ hese Sultán renondépe, ha ejapo ne kyre'ỹ esalva hag̃ua chupe leõ jurúgui.
58 ¡Oh che ra'y! ani revy'a ne enemigo ñemanóre, sapy'ami rire nde ha'éta hapicha, ha pe oñembohorýva nderehe rehe remomba'e ha remomba'e ha reime mboyve hendive maitei.
59 ¡Oh che ra'y! y opyta ramo yvágape, ha peteĩ cuervo morotĩ oñemomorotĩrire, ha mirra he'ẽramo eíraicha, upéicharõ umi kuimba'e ha itavýva iñarandu'ỹva ikatu ontende ha iñarandu.
60 ¡Oh che ra'y! nde aranduséramo, ejoko nde ñe'ẽ ani hag̃ua japu, ha nde po ani hag̃ua remonda, ha nde resa ani hag̃ua ohecha mba'evai; upérõ oje'éta ndéve iñaranduha.

61 ¡Oh che ra'y! pe iñarandúva toinupã peteĩ vastónpe, ha katu ani pe itavýva nemongyhẽ pohã he'ẽ asývape. Eñemomirĩ nde imitãrusúpe ha reñemomba'eguasúta nde tuja aja.
62 ¡Oh che ra'y! ani regueropu'aka peteĩ kuimba'e ipu'aka aja, ni peteĩ ysyry ysyry ára jave.
63 ¡Oh che ra'y! ani rejapura rembireko ñemendápe, osẽ porãramo, he'íta: 'Che ruvicha, ejapo chéve mba'e rembi'urã'; ha ojekuaa ramo hasy, ha'e oevalua va'erã mávapa pe káusa.
64 ¡Oh che ra'y! oimeraẽva elegante ijao-pe, ha'e peteĩchaite iñe'ẽme; ha pe ijao ivaíva, ha'e avei peteĩchaite iñe'ẽme.
65 ¡Oh che ra'y! rejapo ramo peteĩ ñemonda, emombe'u Sultán-pe, ha eme'ẽ chupe peteĩ parte, ikatu haguã reñemosãso chugui, ndaha'éiramo upéicha reaguanta va'erãgui mba'e vai.
66 ¡Oh che ra'y! pejapo angirũ pe kuimba'e ipo henyhẽva ha henyhẽvagui, ha ani pejapo angirũ pe kuimba'e ipo oñembotývа ha iñembyahýivagui.
67 Oĩ irundy mba'e ndaikatúivape oĩ seguro ni pe rréi ni ijehérsito: opresiona pe visir, ha gobierno vai, ha perversión voluntad rehegua, ha tiranía pe súbdito ári; ha irundy mba'e ndaikatúiva oñeñomi: iñarandu, itavýva, ha ipirapire hetáva ha imboriahúva'.

MOAKÃHA 3

Ahikar ojejubila participación activa umi asunto del Estado-pe. Ome'ẽ imba'erepy isobrino traidor-pe. Ko'ápe oĩ pe tembiasakue hechapyrãva mba'éichapa peteĩ proligado ndorekóiva agradecido oñekonverti falsificador-pe. Peteĩ complot iñaranduva oñembotavy hag̃ua Ahikar-pe, osẽ oñekondena chupe omano hag̃ua. Ojekuaaháicha Ahikar paha.
1 Péicha oñe'ẽ Haiqâr, ha omohu'ãvo ko'ã injunción ha proverbio Nadán-pe, iñermána ra'ýpe, oimo'ã oñongatutaha opavave, ha ndoikuaái upéva rangue ohechaukaha chupe ikane'õ ha odesprecia ha oñembohory.
2 Upe rire Haiqâr oguapy gueteri hógape ha ombohasa Nadánpe opa imbarete, ha tembiguái, ha tembiguái, ha kavaju, ha vaka, ha opa mba'e oguereko ha ohupytyva'ekue; ha pe pu'aka omanda ha ombotove hag̃ua opyta Nadán pópe.
3 Ha Haiqâr oguapy opytu'u hógape, ha sapy'a py'a Haiqâr oho omomba'e guasu mburuvicha guasúpe, ha ohojey hógape.
4 Ko'ág̃a Nadán ohechakuaávo pe pu'aka omanda ha ombotove hag̃ua oĩha ipópe, odesprecia Haiqâr posición ha oñembohory hese, ha oñepyrũ oculpa chupe ojehechauka jave, he'ívo: 'Che tio Haiqâr oĩ idotaje-pe, . ha ko'ág̃a ndoikuaái mba'eve'.
5 Ha oñepyrũ oinupã tembiguái ha tembiguái kuñáme, ha ovende kavaju ha kaméllo ha ogasta opa mba'e itio Haiqâr oguerekova'ekuére.
6 Ha Haiqâr ohechávo ndoiporiahuverekoiha hembiguáipe ni hogayguakuérape, opu'ã ha omosẽ chupe hógagui, ha omondo oikuaauka hag̃ua rréipe omosarambi hague imba'ekuéra ha hembi'urã.
7 Ha pe rréi opu'ã ha ohenói Nadánpe ha he'i chupe: 'Haiqâr opyta aja hesãi aja, avave nogovernamo'ãi imba'erepy, ni hogaygua, ni imba'ekuéra'.
8 Ha Nadán po ojepe'a itio Haiqâr ha opa imba'erepygui, ha upe aja ndoikéi ni nosẽi, ni nomomaitei chupe.
9 Upémarõ Haiqâr oñearrepenti chupe iñermána ra'y Nadán ndive, ha osegi oñembyasyeterei.
10 Nadán oguereko peteĩ iñermáno imitãvéva hérava Benuzârdán, upévare Haiqâr ogueraha chupe Nadán rendaguépe, ha omongakuaa ha omomba'eguasu chupe tuichaiterei mba'épe. Ome'ẽ chupe opa mba'e oguerekóva, ha omoĩ chupe sãmbyhyhára ramo hógape.
11 Ko'ág̃a Nadán ohechakuaávo pe oiko va'ekue ojagarra chupe envidia ha envidia, ha oñepyrũ oñe'ẽ vai entéro oporandúvape chupe, ha oñembohory itio Haiqâr rehe, he'ívo: 'Che tio chemosẽ hógagui, ha chemosẽ' opreferi che ermánope chehegui, péro Ñandejára Ijyvatevéva ome'ẽramo chéve pe podér, aguerúta hi'ári pe desgracia ojejuka haguére'.
12 Ha Nadán osegi ojepy'amongeta mba'éichapa ikatu oinupã chupe. Sapy'ami rire Nadán ombojere iñakãme, ha ohai peteĩ kuatiañe'ẽ Aquis-pe, ha'éva Shah arandu ra'y, Persia ruvicha guasu.
13 '¡Py'aguapy, tesãi ha pu'aka ha ñemomba'eguasu Senaquerib rréi de Asiria ha Nínivegui, ha visír ha isekretário Haiqârgui, ¡Oh rréi guasu! Toĩ pláta pehẽngue nde ha che apytépe.
14 Ha og̃uahẽ vove ndéve ko kuatiañe'ẽ, repu'ãramo ha pya'e reho Nisrín ñúme, Asiria ha Nínivepe, ame'ẽta ndéve pe rréino ñorairõ'ỹre ha ñorairõ'ỹre'.
15 Ha ohai avei ótra kárta Haiqâr rérape Faraón rréi de Egipto-pe. '¡Toĩ py'aguapy nde ha che apytépe, ¡Mburuvicha guasu ipu'akapáva!
16 Ko kuatiañe'ẽ og̃uahẽ vove ndéve repu'ãramo ha reho Asiria ha Nínivepe Nisrín ñúme, ame'ẽta ndéve pe rréino ñorairõ'ỹre ha ñorairõ'ỹre'.
17 Ha Nadán kuatiahaipyre ojogua itio Haiqâr kuatiahaipyrépe.
18 Upéi ombojere umi mokõi kuatiañe'ẽ, ha osella itio Haiqâr sello reheve; upéicharõ jepe oĩ hikuái pe rréi palásiope.
19 Upéi oho ha ohai avei peteĩ kuatiañe'ẽ pe rréigui itio Haiqâr-pe: 'Py'aguapy ha tesãi che Viser, che Secretario, che Canciller, Haiqâr-pe.
20 O Haiqâr, og̃uahẽ vove ndéve ko kuatiañe'ẽ, embyaty opa umi soldádo oĩva nendive, ha toiko perfecto ijao ha ipapahápe, ha egueru chéve hikuái quinto día-pe Nisrîn llanura-pe.
21 Ha cherechávo upépe ajuha ne rendápe, pya'e ha ejapo pe ehérsito toñemongu'e cherehe peteĩ enemígo oñorairõtavaicha chendive, aguerekógui chendive Faraón rréi de Egipto embajador-kuéra, ohecha hag̃ua hikuái mba'éichapa imbarete ehérsito ha ikatu okyhyje ñandehegui, ha'ekuéra ningo ñane enemígo ha ndaija'éi ñanderehe'.
22 Upéi osella pe kárta ha omondo Haiqâr-pe peteĩ rréi rembiguái rupive. Ha ojagarra pe ambue kuatiañe'ẽ ohaiva'ekue ha omyasãi mburuvicha guasu renondépe ha omoñe'ẽ chupe ha ohechauka chupe pe sello.

23 Ha pe rréi ohendúvo mba'épa oĩ pe kuatiañe'ẽme, oñesorprende tuicha ha ipochy peteĩ pochy tuicha ha ivaietereívare, ha he'i: '¡Ah, ahechauka che arandu! mba'épa ajapo Haiqâr rehe ohai hague ko'ã kuatiañe'ẽ che enemigokuérape? ¿Péva piko che recompensa chugui umi mba'e porã arekóvare chupe?'.
24 Ha Nadán he'i chupe: '¡Ani reñembyasy, rréi! ni ndajapochýi, jaha katu Nisrîn llanura-pe jahecha añete térã nahániri pe mombe'upy'.
25 Upéi Nadán opu'ã pe quinto díape ha ogueraha pe rréi, umi soldádo ha pe visírpe, ha oho hikuái pe desiértope pe ñu Nisrîn peve. Ha mburuvicha guasu omaña, ha péina! Haiqâr ha ehérsito oñemoĩ arreglo-pe.
26 Ha Haiqâr ohechávo oĩha upépe pe rréi, oñemboja ha ojapo seña pe ehérsitope oho hag̃ua ñorairõmeguáicha ha oñorairõ hag̃ua pe rréi ndive ojejuhuháicha pe kuatiañe'ẽme, ndoikuaáigui mba'e yvykuapa ojo'o Nadán ha'e.
27 Ha pe rréi ohechávo Haiqâr rembiapo ojejagarra chupe jepy'apy, kyhyje ha ñembotavy, ha ipochy tuicha pochýgui.
28 Ha Nadán he'i chupe: '¿Rehecháma piko, che ruvicha rréi! mba'épa ojapo ko mba'e vaiete? ha katu ani ndepochy ha ani reñembyasy ni reñembyasy, ha katu tereho nde rógape ha eguapy nde trónope, ha aguerúta ndéve Haiqâr ojejokua ha oñeñapytĩ kadénape, ha amosẽta ndehegui ne enemigo amba'apo'ỹre'.
29 Ha pe rréi ohojey itrónope, ipochy Haiqâr rehe, ha ndojapói mba'eve hese. Ha Nadán oho Haiqâr rendápe ha he'i chupe: '¡W'allah, ¡Oh che tio! Mburuvicha guasu añeteháp ovy'a nderehe ha ome'ẽ ndéve aguyje rejapo haguére he'iva'ekue ndéve.
30 Ha ko'ág̃a ha'e chembou ne rendápe remosẽ hag̃ua umi soldádope hembiaporãme ha reju hag̃ua hendápe nde po ojejokua nde rapykuéri, ha nde py oñeñapytĩ kadena-pe, Faraón embajador-kuéra ohecha hag̃ua kóva, ha ikatu hag̃uáicha pe rréi okyhyjéva chuguikuéra ha imburuvicha guasu'.
31 Upéi ombohovái Haiqâr ha he'i: 'Ñahendu ha'e ñaneñe'ẽrendu'. Upepete opu'ã ha oñapytĩ ipo hapykuéri ha oñapytĩ kadénape ipy.
32 Nadán ogueraha chupe ha oho hendive rréi rendápe. Ha Haiqâr oikévo mburuvicha guasu renondépe oñesũ henondépe yvýpe, ha oipota pu'aka ha tekove opave'ỹva mburuvicha guasúpe.
33 Upéi he'i pe rréi: 'Oh Haiqâr, che Secretario, Gobernador che asuntokuéra rehegua, che Canciller, che Estado ruvicha, ere chéve mba'e ivaívapa ajapo nderehe ha che recompensa ko tembiapo vaiete rupive'.
34 Upéi ohechauka chupe hikuái umi kárta oskrivívape ha isello reheve. Ha Haiqâr ohechávo upéva, oryrýi ha iñe'ẽ oñeñapytĩ sapy'aitépe, ha ndaikatúi oñe'ẽ ni peteĩ ñe'ẽ kyhyjégui; ha katu oñakãity yvy gotyo ha iñe'ẽngúva.
35 Ha pe rréi ohechávo upéva, oñandu seguro pe mba'e ouha chugui, ha pya'e voi opu'ã ha omanda chupekuéra ojuka hag̃ua Haiqâr-pe, ha oinupã hag̃ua ijajúra kyse puku reheve táva okaháre.
36 Upéi Nadán osapukái ha he'i: '¡Oh Haiqâr, ¡Oh hova morotĩ! mba'épa ideprovécho ndéve ne meditación térã nde poder rejapo hag̃ua ko tembiapo rréipe?'.
37 Péicha he'i pe omombe'úva mombe'upy. Ha pe kyse ruvicha héra Abu Samîk. Ha pe rréi he'i chupe: '¡Eh kyse puku! epu'ã, tereho, eikytĩ Haiqâr akã hóga rokẽme, ha emombo iñakã hetegui cien métro'.
38 Upéi Haiqâr oñesũ pe rréi renondépe ha he'i: '¡Toikove opa ára g̃uarã che ruvicha rréi! ha chejukaséramo, toñekumpli ne rembipota; ha aikuaa ndahaeiha kulva, ha katu pe kuimbae aña bas ome e hagua cuenta hembiapovaigui; upevére, O che ruvicha rréi! Ajerure ndéve ha ne angirũnguérape, eheja pe kyse puku jára ome'ẽ che rete che rembiguáikuérape, ha'ekuéra cheñotỹ hag̃ua, ha nde rembiguái toiko nde sacrificio'.
39 Pe rréi opu'ã ha omanda pe espádape ojapo hag̃ua hese oipotaháicha.
40 Ha pya'e voi omanda hembiguáikuérape ojagarra hag̃ua Haiqâr ha pe kyse puku ha oho hag̃ua hendive opívo ojuka hag̃ua chupe.
41 Ha Haiqâr oikuaa porãvo ojejukataha omondo hembirekópe, ha he'i chupe: 'Esẽ che rovasa, ha toĩ nendive mil vírgen imitãva, ha emonde chupekuéra ao púrpura ha seda hasẽ haguã cherehe amano mboyve.
42 Pembosako'i peteĩ mesa pe kyse puku ha hembiguaikuérape g̃uarã. Ha pembojehe'a heta víno, hoy'u hag̃ua hikuái'.
43 Ha ha'e ojapo opa mba'e ha'e omanda va'ekue chupe. Ha ha'e iñarandueterei, iñarandu ha iñarandu. Ha ombojoaju opa cortesía ha aprendizaje ikatúva.
44 Ha og̃uahẽvo pe rréi ehérsito ha pe kyse puku jára ojuhu pe mesa oñemoĩ porãva, ha pe víno ha umi viand henyhẽva, ha oñepyrũ okaru ha hoy'u hikuái okaru ha oka'u peve.
45 Upéi Haiqâr ogueraha pe kyse puku apoha aparte pe compañía-gui ha he'i: 'Oh Abu Samîk, ¿ndereikuaái piko Sarhadum rréi, Senaquerib ru, ndejukaséramo, che rogueraha ha romokañy peteĩ hendápe peve mburuvicha guasu pochy oguejy ha ojerure ndéve?
46 Ha che roguerúrõ guare henondépe ha'e ovy'a nderehe.
47 Ha aikuaa pe rréi oñearrepentitaha chugui cherehe ha ipochýta tuicha pochýpe che jejuka rehe.
48 Che ndaha'éigui kulpávle, ha ha'éta chepresentávo henondépe ipalásiope, rejuhúta tuicha mba'e porã, ha reikuaa Nadán che reindy ra'y chembotavy ha ojapo hague cherehe ko tembiapo vai, ha pe rréi oñearrepentíta chejuka haguére; ha ko'ág̃a areko peteĩ sótano che róga yvotytype, ha avave ndoikuaái upéva.
49 Che kañy ipype che rembireko oikuaa porãvo. Ha che areko peteĩ tembiguái oĩva kárselpe omereséva ojejuka chupe.
50 Peguenohẽ chupe ha pemonde chupe che ao, ha pemanda umi tembiguáipe oka'u jave ojuka hag̃ua chupe. Ndoikuaái hikuái mávapa ojuka hikuái.
51 Ha emombo iñakã cien métro hetegui, ha eme'ẽ hete che rembiguáikuérape oñotỹ hag̃ua. Ha reñongatúta chendive peteĩ tesóro tuichaitereíva.

52 Ha upéi pe kyse puku oipurúva ojapo Haiqâr omanda haguéicha chupe, ha oho pe rréi rendápe ha he’i chupe: ‘¡Toikove tapiaite ne akã!’.
53 Upéi Haiqâr rembireko omboguejy chupe pe kañyhápe káda semána pe suficiente chupe g̃uarã, ha avave ndoikuaái upéva ha’e añoite.
54 Ha pe tembiasakue oñemombe’u ha oje’ejey ha oñemyasãi opa hendápe mba’éichapa ojejuka ha omano Haiqâr pe Arandu, ha opavave tavayguakuéra upe távape oñembyasy hese.
55 Ha hasẽ hikuái ha he’i: ‘¡Ay, nde Haiqâr! ha ne arandu ha ne cortesía rehe! Ajépa ñembyasy nderehe ha ne mba’ekuaa rehe! Moõpa ikatu ojejuhu ambue ndeichagua? ha moõ piko ikatu oĩ peteĩ kuimba’e iñaranduetereíva, iñaranduetereíva, ikatupyryetereíva ogoverna hag̃ua ojogua hag̃ua ndéve omyenyhẽ hag̃ua nde lugár?’.
56 Ha katu pe rréi oñearrepenti hína kuri Haiqâr rehe, ha pe oñearrepenti haguére ndovaléi chupe.
57 Upéi ohenói Nadánpe ha he’i chupe: ‘Tereho egueraha ne amigokuérape ha eñembyasy ha ejahe’o nde tio Haiqâr rehe, ha eñembyasy hese ojepokuaaháicha, emomba’eguasúvo imandu’ávo hese’.
58 Ha katu Nadán, pe itavýva, pe iñarandu’ỹva, pe ipy’ahatãva, oho jave itio rógape, ha’e nojahe’ói ni noñembyasýi ni nojahe’oi, ombyaty tapichakuéra ipy’a’ỹva ha ipy’a’ỹva ha oñepyrũ okaru ha hoy’u.
59 Ha Nadán oñepyrũ ojagarra umi tembiguái ha tembiguái Haiqâr mba’évape, ha ojokua chupekuéra ha ombohasa asy chupekuéra ha oisu’u chupekuéra peteĩ ryguasu rupi’a.
60 Ha’e nomomba’éi itio rembireko, ha’e omongakuaava’ekue chupe imembykuimba’éicha, ha oipota ho’a hendive pekádope.
61 Haiqâr katu oñeikytĩma pe kañyhápe, ha ohendu hembiguái ha hapichakuéra hasẽ, ha omomba’eguasu Tupã Ijyvatevévape, Iporiahuverekóvape, ha ome’ẽ aguyje, ha akóinte oñembo’e ha ojerure Tupã Yvateteguápe .
62 Ha pe kyse puku ojaháva sapy'a py'a Haiqâr-pe oĩ aja pe kañyha mbytépe, ha Haiqâr ou ha ojerure asy chupe. Ha ha’e okonsola chupe ha oipota ojesalva chupe.
63 Ha oñemombe’úvo ambue tetãme ojejuka hague Haiqâr Arandu, opavave rréi oñembyasy ha odesprecia rréi Senaquerib-pe, ha oñembyasy hikuái Haiqâr pe adivinanza solucionador rehe.

MOAKÃHA 4

"Umi Adivinanzas del Esfinge". Mba'épa añetehápe oiko Ahikar-gui. Ijeju jey.
1 Ha pe rréi de Egipto oasegura rire ojejuka hague Haiqâr-pe, opu’ã pya’e ha ohai peteĩ kárta rréi Senaqueribpe, omomandu’ávo chupe ipype ‘pe py’aguapy ha tesãi ha ipu’aka ha pe ñemomba’e roipotáva espesiálmente nderehe’. che ryvy ahayhuetéva, mburuvicha guasu Senaquerib.
2 Amopu’ãse kuri peteĩ kastíllo yvága ha yvy mbytépe, ha aipota rembou chéve peteĩ kuimba’e iñarandu ha iñarandúva ndejehegui omopu’ã hag̃ua chéve g̃uarã, ha tombohovái chéve opa che porandu, ha ikatu hag̃uáicha areko pe impuesto ha aduana Asiria-pegua tres áño pukukue’.
3 Upéi osella pe kárta ha omondo Senaqueribpe.
4 Ojagarra ha omoñe’ẽ ha ome’ẽ iviser-kuérape ha umi noblekuéra irréinope, ha ha’ekuéra oñemondýi ha otĩ, ha ipochy pochy tuichaitévare, ha oñemondýi mba’éichapa ojapova’erã.
5 Upéi ombyaty umi karai tuja, umi iñarandúva, umi iñarandúva, umi filósofo, umi adivino ha astrólogo, ha opavave oĩvape hetãme, ha olee chupekuéra pe kárta ha he’i chupekuéra: ‘Mávapa pende apytégui oipotáta’ reho Faraón rréi de Egipto rendápe ha embohovái chupe umi mba’e oporandúva chupe?’.
6 Ha ha’ekuéra he’i chupe: ‘¡Ore ruvicha rréi! eikuaa ndaiporiha nde rréinope oikuaáva ko’ã porandu ndaha’éiramo Haiqâr, nde visir ha secretario.
7 Péro ore katu ndorokatupyrýi ko mba’épe, ndaha’éiramo Nadán, iñermána ra’y, pórke ha’e ombo’e chupe opa mba’e iñarandu, iñarandu ha iñarandu. Ehenói chupe ne rendápe, ikatu haguã oipe'a ko nudo hatã’.
8 Upéi pe rréi ohenói Nadánpe ha he’i chupe: ‘Emañamína ko kárta ha entende mba’épa oĩ pype’. Ha Nadán omoñe’ẽvo, he’i: ‘¡Che ruvicha! máva piko ikatu omopu'ã peteĩ kastíllo yvága ha yvy mbytépe?’.
9 Ha pe rréi ohendúvo Nadán ñe’ẽ oñembyasy tuicha ha hasyeterei, ha oguejy itrónogui ha oguapy tanimbu ári, ha oñepyrũ hasẽ ha ojahe’o Haiqâr rehe.
10 He'ívo: ‘¡Che ñembyasy! ¡Oh Haiqâr, reikuaava’ekue umi ñemi ha adivinanza! ¡ajépa che nderehe, O Haiqâr! Che retã mbo’ehára ha che rréino ruvicha, moõ piko ajuhúta ndeichagua? O Haiqâr, che retã mbo'ehára, moõpa ajevýta nderehehápe? ¡ajépa che nderehehápe! mba'éicha piko rohundi! ha ahendu peteĩ mitãkaria’y itavy ha ndoikuaáiva mba’ekuaa’ỹva, religión’ỹva, kuimba’e’ỹva ñe’ẽ.
11 ¡Ah! ha jey Ah chejehegui! máva piko ikatu neme’ẽ chéve peteĩ jeýnte, térã ogueru chéve ñe’ẽ Haiqâr oikoveha? ha ame’ẽta chupe che rréino mbyte.
12 Moõgui piko ou chéve kóva? ¡Ah, Haiqâr! ikatu haguã rohecha peteĩ jeýnte, che renyhẽ haguã amañávo nderehe, ha avy'a nderehe.
13 ¡Ah! ¡O che ñembyasy nderehe opa ára peve! O Haiqâr, mba'éicha piko rojuka! ha ndapytái nde kásope ahecha peve opaha pe mba’e’.
14 Pe rréi osegi hasẽ pyhare ha ára. Ko'ágã pe kyse puku ohechávo mburuvicha guasu pochy ha iñembyasy Haiqâr rehe, ikorasõ oñembopiro'y hese,, ha oñemboja henondépe ha he'i chupe:
15 ‘¡Oh che ruvicha! emanda ne rembiguáikuérape oikytĩ haguã che akã’. Upéi he’i chupe mburuvicha guasu: ‘Ai nde, Abu Samîk, mba’e piko nde kulpa?’.
16 Ha pe kyse puku he’i chupe: ‘¡Oh che ruvicha! opavave tembiguái ojapóva ijára ñe'ẽre, ojejuka, ha che ajapo ne rembiapoukapyre’.
17 Upéi he'i chupe mburuvicha guasu. ‘Aichejáranga ndéve, O Abu Samîk, mba’épe piko rejapo che rembiapoukapy contrario?’.

18 Ha pe kyse puku he'i chupe: '¡Oh che ruvicha! nde remanda chéve ajuka haguã Haiqâr-pe, ha aikuaa reñearrepentitaha hese, ha ojejavy hague hese, ha amokañy chupe peteĩ hendápe, ha ajuka peteĩ hembiguáipe, ha ko'âĝa oĩ porã pe cisterna, ha remanda ramo chéve aguerúta ne rendápe'.
19 Ha pe rréi he'i chupe. '¡Aichejáranga ndéve, O Abu Samîk! nde reñembohory cherehe ha che ha'e nde ruvicha'.
20 Ha pe kyse puku he'i chupe: 'Nahániri, ha katu nde akã rekove rupive, che ruvicha! Haiqâr oĩ seguro ha oikove'.
21 Ha pe rréi ohendúvo upéva, oñeñandu seguro upe mba'ére, ha iñakã onata, ha oñedesmaia vy'águi, ha omanda chupekuéra ogueru hag̃ua Haiqâr.
22 Ha ha'e he'i pe espádape: '¡Siervo de konfiánsa! añete ramo ne ñe'ẽ, che rombopirapire heta, ha amopu'ãse nde dignidad opa ne amigokuéragui'.
23 Ha pe kyse puku apoha oho vy'ápe og̃uahẽ meve Haiqâr rógape. Ha oipe'a pe kañyha rokẽ, ha oguejy ha ojuhu Haiqâr oguapyha, omomba'eguasúvo Tupãme, ha ome'ẽ chupe aguyje.
24 Ha ha'e osapukái chupe: '¡Oh Haiqâr, che agueru vy'a, vy'a ha vy'apavẽ tuichavéva!'.
25 Haiqâr he'i chupe: 'Mba'e notísia, O Abu Samîk?'. Ha omombe'u chupe opa mba'e Faraón rehegua iñepyrûmby guive ipahaite peve. Upéi ogueraha chupe ha oho mburuvicha guasu rendápe.
26 Ha pe rréi omañávo hese, ohecha chupe oĩha mba'eve, ha iñakãrague ipukúva umi mymba ñarõicha, ha umi uña peteĩ ágila garraicha, ha hete iky'aha yvytimbogui, ha hova sa'y iñambue ha oñehundi ha ko'âĝa ha'ete tanimbu.
27 Ha pe rréi ohechávo chupe oñembyasy ha opu'ã pya'e ha oñañuã chupe ha ohetũ chupe, ha hasẽ ha he'i: '¡Toñemomba'eguasu Ñandejárape! mávapa ndegueru jey che rendápe'.
28 Upéi ha'e okonsola ha okonsola chupe. Ha oipe'a ijao, ha omonde pe kyse puku, ha oiporiahuverekoiterei chupe, ha ome'ẽ chupe heta mba'erepy, ha ombopytu'u Haiqâr-pe.
29 Upéi Haiqâr he'i pe rréipe: '¡Toikove opa ára g̃uarã che ruvicha rréi! Ko'ãva ha'e yvóra ra'ykuéra rembiapo. Amongakuaa chéve peteĩ palmera ikatu haguã añemboja hi'ári, ha oñembo'y lado gotyo, ha chemombo.
30 Ha katu, O che Jára! ajechauka guive ne renondépe, ani rejepy'apy ndejopy! Ha pe rréi he'i chupe: 'Toñemomba'eguasu Ñandejárape, oiporiahuverekóva ndéve, ha oikuaa va'ekue rejejavy hague, ha ndesalva ha ndesalva ani hag̃ua rejejuka'.
31 Ha katu tereho pe baño haku asývape, ha eikytĩ ne akã, ha eikytĩ nde uña, ha emoambue nde ao, ha eñembosarái cuarenta ára pukukue, ikatu haguã rejapo iporãva ndejehe ha remoporãve nde reko ha nde rova sa'y ikatu ou jey ne rendápe'.
32 Upéi pe rréi oipe'a ijao hepyetereíva, ha omonde Haiqâr-pe, ha Haiqâr ome'ẽ aguyje Ñandejárape ha oñesũ pe rréipe, ha oho hógape vy'a ha vy'ápe, omomba'eguasúvo Ñandejára Ijyvatevévape.
33 Umi hénte hogapegua ovy'a hendive, ha iñamigokuéra ha opavave ohendúva ha'e oikoveha ovy'a avei.

MOAKÃHA 5

Umi "adivinanza" tai ojehechauka Ahikar-pe. Umi mitãkuimba'e umi ágila ári. Peteĩha "avión" jeguata. Oho Egipto gotyo. Ahikar, ha'évo peteĩ kuimba'e iñaranduva oreko avei peteĩ sentido del humor. (versíkulo 27).
1 Ha ojapo rréi he'i haguéicha chupe, ha opytu'u cuarenta día aja.
2 Upéi omonde ijao gayvéva, ha oho kavaju ári rréi rendápe, hembiguáikuéra ndive hapykuéri ha henondépe, ovy'a ha ovy'a.
3 Péro iñermána ra'y Nadán ohechakuaávo la oikóva, okyhyje ha okyhyjeterei, ha ndoikuaái mba'épa ojapóta.
4 Haiqâr ohechávo upéva oike mburuvicha guasu renondépe ha omomaitei chupe, ha ombojevy pe maitei, ha oguapy chupe ijykére, he'ívo chupe:
'¡Oh che querida Haiqâr! emañamína ko'ã kuatiañe'ẽ, Egipto ruvicha guasu omondova'ekue oréve, ohendu rire rejejuka hague.
5 Ha'ekuéra ñanembopochy ha ñandepu'aka, ha heta ñane retãygua okañy Egíptope okyhyjégui umi impuésto pe rréi de Egipto omondova'ekuégui ojerure hag̃ua ñandéve.
6 Upéi Haiqâr ojagarra pe kuatiañe'ẽ ha omoñe'ẽ ha ontende ipype.
7 Upéi he'i pe rréipe. 'Ani ndepochy, che ruvicha! Aháta Egiptope, ha ambojevýta Faraónpe umi ñembohovái, ha ahechaukáta chupe ko kuatiañe'ẽ, ha ambohováita chupe umi impuesto rehegua, ha amondo jeýta opavave okañývape; ha amotĩta ne enemigokuérape Tupã Ijyvatevéva pytyvõ rupive, ha Vy'apavẽ nde rréinope'.
8 Ha pe rréi ohendúvo ko ñe'ẽ Haiqâr-gui ovy'aiterei, ha ikorasõ ojepyso ha oguerohory chupe.
9 Ha Haiqâr he'i pe rréipe: 'Eme'ẽ chéve peteĩ retraso cuarenta día ikatu hag̃uáicha ahesa'ỹijo ko porandu ha amaneha'. Ha pe rréi oheja upéva.
10 Haiqâr oho hógape, ha omanda umi cazador-kuérape ojagarra hag̃ua chupe mokõi ágila ra'y, ha ha'ekuéra ojagarra ha ogueru hendápe: ha omanda umi soga ajedor-kuérape oteje hag̃ua chupe mokõi cable de algodón, peteĩteĩ dos mil métro ipukukue, ha ojerure ojegueru hag̃ua umi karpintero-pe ha omanda chupekuéra ojapo hag̃ua mokõi káha guasu, ha ojapo hikuái péicha.
11 Upéi ogueraha mokõi mitãkuimba'e, ha káda día osakrifika ovecha ra'y ha omongaru umi ágila ha mitãkuimba'épe, ha ohupi umi mitãkuimba'épe umi ágila jyva ári, ha ojokua chupekuéra peteĩ nudo mbarete reheve, ha oñapytĩ pe káble ipy rehe ágila-kuéragui, ha toveve yvate gotyo mbeguekatúpe ára ha ára, diez métro mombyry peve, ojepokuaa ha oñemoarandu peve hese; ha opu'ã hikuái opa pe soga pukukue og̃uahẽ meve yvágape; umi mitãkuimba'e oĩvo ijyva ári. Upéi ogueraha chupekuéra ijupe.

12 Ha Haiqâr ohechávo oñekumpliha hembipota omanda umi mitãkuimba'épe ojegueraha vove yvate yvágape osapukái haguã, he'ívo:
13 ‘Egueru oréve ñai’ũ ha ita, ikatu haguáicha romopu’ã peteĩ kastíllo rréi Faraónpe guarã, pórke romba’apo mba’eve’.
14 Ha Haiqâr araka’eve ndojejapói oñembokatupyry ha ojapo ejercicio chupekuéra oguahẽ meve hikuái pe punto ikatúvape (katupyry).
15 Upéi ohejávo chupekuéra oho pe rréi rendápe ha he’i chupe: ‘¡Che ruvicha! pe tembiapo opa ne rembipotaháicha. Epu'ã chendive ahechauka haguã ndéve pe mba'e hechapyrãva’.
16 Upémarõ pe rréi opu’ã ha oguapy Haiqâr ndive ha oho peteĩ tenda tuichávape ha omondo ogueru haguã umi ágila ha mitãkuimba’e, ha Haiqâr oñapytĩ ha oheja chupekuéra yvate gotyo opaite soga pukukue, ha oñepyrũ osapukái hikuái ha’e ombo’eva’ekue chupekuéra. Upéi ombohasa ijupe ha omoĩ hendaguépe.
17 Ha pe rréi ha umi oĩva hendive tuichaiterei oñesorprende: ha pe rréi ohetũ Haiqâr-pe hesa mbytépe ha he’i chupe: ‘¡Eho py’aguapýpe, ¡Oh che ahayhuetéva! ¡Oh orgullo che rréino rehegua! Egíptope ha embohovái Faraón oporandúva ha ipu’aka hese Ñandejára Ijyvatevéva mbarete rupive’.
18 Upéi ojedespedi chugui, ha ogueraha ijehérsito, ijehérsito, mitãrusu ha ágila, ha oho Egipto oikoha gotyo. ha oguahẽvo, ojere mburuvicha guasu retã gotyo.
19 Umi hénte Egiptogua oikuaávo Senaquerib omondo hague peteĩ kuimba’e ikonsiénto privádope oñe’ẽ hagua Faraón ndive ha ombohovái hagua umi mba’e oporandúva chupe, ogueraha hikuái pe notísia rréi Faraónpe, ha ha’e omondo peteĩ grúpo umi ikonseho privádope ogueru hagua chupe henondépe .
20 Ha ha’e ou ha oike Faraón renondépe, ha oñesũ chupe, ojejapoháicha umi rréipe.
21 Ha he’i chupe: ‘¡Oh che ruvicha rréi! Mburuvicha guasu Senaquerib penemomaitei py'aguapy ha ipu'aka ha ñemomba'eguasúpe.
22 Ha ha’e chembou, che ha’éva peteĩ hembiguái, ambohovái hagua ndéve ne porandu ha akumpli hagua opa mba’e reipotáva yvága ha yvy.
23 Ha che Tupã Yvatetegua pytyvõ rupive ha ne mborayhu noble ha che ruvicha rréi pu’aka rupive amopu’ãta ndéve guarã reipotáicha.
24 Ha katu, ¡Oh che ruvicha guasu! pe ereva’ekue ipype umi impuesto Egipto rehegua mbohapy áño aja--ko’âga peteĩ rréino estabilidad ha’e justicia estricta, ha regana ramo ha che po ndorekóiramo katupyry ombohovái haĝua ndéve, upéicharõ che ruvicha rréi omondota ndéve pe impuesto-kuéra nde remombe’uva’ekue.
25 Ha ambohováiramo ndéve umi mba’e reporandúva, opyta va’erã ndéve remondo hagua che ruvicha rréipe oimeraẽ mba’e ere va’ekue’.
26 Faraón ohendúvo upe ñe'ẽ, oñesorprende ha oñemondýi iñe'ẽ sãso ha iñe'ẽ porãgui.
27 Ha rréi Faraón he’i chupe: ‘¡Oh kuimba’e! mba'éichapa nde réra?’. Ha he'i: ‘Ne rembiguái niko Abiqâm, ha che peteĩ hormiga michĩva rréi Senaquerib ryguasu rupi’a’.
28 Ha Faraón he’i chupe: ‘¿Ndaipóri piko nde ruvicha omomba’eguasuvéva ndehegui, omondo haguére chéve peteĩ ryguasu rupi’a ambohovái hagua chéve ha añemongeta hagua chendive?’.
29 Ha Haiqâr he'i chupe: ‘¡Oh che ruvicha rréi! Aipota Ñandejára Yvateteguápe akumpli pe ne akãme, Ñandejára oĩgui umi ikangyvéva ndive ikatu haguáicha ombotavy umi imbaretévape’.
30 Upéi Faraón he’i chupekuéra oprepara hagua peteĩ lugár oiko hagua Abiqámpe guarã ha ome’ẽ hagua chupe hi’upy, so’o ha vevída, ha opa mba’e oikotevẽva.
31 Ha opa rire, mbohapy ára rire Faraón oñemonde ao púrpura ha pytã ha oguapy itrónope, ha opa iviser ha irreino pegua imba’eguasúva oñembo’y ipo kurusúre, ipy hi’agui ojuehe, ha iñakã oñakãity.
32 Faraón omondo ogueru haguã Abiqâm-pe, ha oñepresentávo chupe, oñesũ henondépe ha ohetũ yvýpe henondépe.
33 Ha rréi Faraón he’i chupe: ‘Abiqám, ¿máva piko cheichagua? ha umi karai guasu che rréinopegua, ¿mávape piko ojogua hikuái?’.
34 Ha Haiqâr he'i chupe: ‘Oh che ruvicha pariente che nde ha'e pe ta'anga Bel-icha, ha umi karai guasu nde rréinopegua ojogua hembiguáikuérape’.
35 Ha’e he’i chupe: ‘Tereho ha eju ko’ẽrõ ko’ápe’. Upémarõ Haiqâr oho mburuvicha guasu Faraón omanda haguéicha chupe.
36 Ha ko’ẽ rire Haiqâr oho Faraón renondépe, ha oñesũ ha oñembo’y mburuvicha guasu renondépe. Faraón oñemonde pytã ha umi karai guasu omonde ao morotĩ.
37 Ha Faraón he’i chupe: ‘Abiqâm, ¿máva piko cheichagua? ha umi karai guasu che rréinopegua, ¿mávape piko ojogua hikuái?’.
38 Ha Abiqâm he'i chupe: ‘¡Oh che ruvicha! nde ningo kuarahy’ãicha, ha ne rembiguái kuéra ojogua ijyvyku’ípe’. Faraón he'i chupe: ‘Tereho nde rógape ha eju ko'ẽrõ ko'ápe’.
39 Upéi Faraón omanda ikorte-pe omonde hagua ao morotĩ potĩ, ha Faraón oñemonde ha’ekuéraicha ha oguapy itrónope, ha omanda chupekuéra ogueru hagua Haiqâr. Oike ha oguapy henondépe.
40 Faraón he’i chupe: ‘Abiqám, ¿máva piko cheichagua? ha che karai guasukuéra, ¿mávape piko ojogua hikuái?’.
41 Ha Abiqâm he'i chupe: ‘¡Oh che ruvicha! nde ningo jasýpe, ha umi nde karai guasukuéra ojogua umi planéta ha mbyjakuérape’. Faraón he'i chupe: ‘Tereho, ko'ẽrõ eju ko'ápe.
42 Upémarõ Faraón omanda hembiguáikuérape omonde hagua ao opaichagua, ha Faraón omonde peteĩ ao terciopelo pytã, oguapy itrónope, ha omanda chupekuéra ogueru hagua Abiqám. Ha oike ha oñesũ henondépe.
43 Ha ha’e he’i: ‘Abiqâm, ¿máva piko cheichagua? ha che ehérsito, ¿mávapepa ojogua hikuái?’. Ha he'i: ‘¡Oh che ruvicha! nde ha’ete pe mes de abril, ha ne ehérsitokuéra ojogua ipotykuérape’.
44 Ha pe rréi ohendúvo upéva ovy’aiterei ha he’i: ‘¡Oh Abiqâm! primera vez che mbojoja pe ta'ãnga Bel rehe, ha che mburuvicha kuéra hembiguái kuéra ndive.
45 Ha mokõiha jey che embojoja kuarahy rehe, ha che mburuvichakuéra kuarahy resape rehe.

46 Ha mbohapyha jey che embojoja jasy rehe, ha che karai guasukuéra planeta ha mbyjakuérare.
47 Ha irundyha jey che embojoja jasy abril rehe, ha che karai guasukuéra ipotykuérare. Ha katu ko'ágã, ¡Oh Abiqâm! ere chéve, nde ruvicha guasu, mburuvicha guasu Senaquerib, máva piko ha'e? ha umi mburuvicha guasu, mávapepa ojogua hikuái?’.
48 Ha Haiqâr osapukái hatã ha he’i: ‘Eime mombyry chehegui añe’ẽ hag̃ua che ruvicha rréi rehe ha nde reguapy va’ekuére nde trónope’. Péro epu’ã nde py rehe amombe’u hag̃ua ndéve mávapepa ojogua che ruvicha guasu ha mávapepa ojogua umi imba’e guasuvéva’.
49 Faraón oñemondýi iñe’ẽ sãso ha ipy’aguasu rupi ombohovái hag̃ua. Upéi Faraón opu’ã itrónogui, oñembo’y Haiqâr renondépe, ha he’i chupe: ‘Ere chéve ko’âĝa, ahechakuaa haĝua mávapa ojogua nde ruvicha guasu, ha umi karai guasu, mávapepa ojogua hikuái’.
50 Ha Haiqâr he’i chupe: ‘Che ruvicha ha’e yvága Jára, ha umi karai guasu ha’e umi aratiri ha arasunu, ha ha’e oipota jave oipeju yvytu ha oky.
51 Ha ha’e omanda pe arasunu, ha ohesape ha oky, ha ojoko pe kuarahy, ha nome’ẽi hesape, ha pe jasy ha mbyjakuéra, ha ndojerevéi hikuái.
52 Ha omanda pe tormenta, ha oipeju ha oky ha opyrũ abril-pe ha ohundi ipoty ha hógakuéra’.
53 Faraón ohendúvo ko mba’e oje’éva, tuichaiterei oñemondýi ha ipochyeterei, ha he’i chupe: ‘¡Oh kuimba’e! ere chéve pe añetegua ha emombe’u chéve mávapa añetehápe nde’.
54 Ha ha’e omombe’u chupe pe añetegua. ‘Che ha’e Haiqâr pe escriba, tuichavéva umi Concejal Privado rréi Senaquerib-pegua apytépe, ha che ha’e visir ha Gobernador irréinope, ha iCanceller’.
55 Ha ha’e he’i chupe: ‘Nde ere añetehápe ko mba’e. Péro rohendu Haiqâr-gui, rréi Senaquerib ojuka hague chupe, upéicharõ jepe ha’ete reikove ha reime porãva’.
56 Ha Haiqâr he'i chupe: ‘Si, upéicha oiko, ha katu toñemomba'eguasu Ñandejárape, oikuaáva mba'épa kañymby, che ruvicha rréi omanda haguére chéve ojejuka haguã, ha ha'e oguerovia umi kuimba'e oporomondýiva ñe'ẽ, ha katu Ñandejára osalva che, ha ojehovasa pe ojeroviáva Hese’.
57 Ha Faraón he’i Haiqâr-pe: ‘Tereho, ha ko’ẽrõ eju ko’ápe, ha emombe’u chéve peteĩ ñe’ẽ araka’eve nahendúiva che mburuvichakuéragui ni umi hénte che rréino ha che retãyguágui’.

MOAKÃHA 6

Pe astusia osẽ porã. Ahikar ombohovái opa mba’e Faraón oporandúva. Umi mitãkuimba’e umi ágila ári ha’e pe clímax ára rehegua. Arandu, sa’ieterei ojejuhúva Escrituras yma guarépe, ojekuaa Versículos 34-45-pe.
1 Haiqâr oho hógape, ha ohai peteĩ kuatiañe'ẽ, he'ívo ipype péicha:
2 Asiria ruvicha guasu Senaquerib-gui. Nínive avei Faraón ruvicha guasu Egipto-pe.
3 ‘Che ermáno, toiko py’aguapýpe! ha pe roikuaaukáva ndéve kóva rupive ha’e peteĩ joyke’y oikotevẽha ijoyke’ýre, ha rréi ojuehe, ha che esperanza ndehegui ha’e reme’ẽtaha chéve nuevecientos talento óro, aikotevẽgui tembi’urã oĩ umi soldádo, ikatu hag̃uáicha, aiporu hesekuéra. Ha sapy’ami rire amondóta ndéve’.
4 Upéi ombojere pe kuatiañe’ẽ ha opresenta Faraónpe ko’ẽmbotávo.
5 Ha ohechávo upéva, oñesorprende ha he’i chupe: ‘Añetehápe araka’eve nahendúiva mba’eve peichagua idióma avavégui’.
6 Upéi Haiqâr he'i chupe: ‘Añetehápe kóva ha'e peteĩ deuda redevéva che ruvicha rréipe’.
7 Ha Faraón oasepta upéva, ha he’i: ‘Haiqâr, ndeichagua ningo iñonrrádo reservívo umi rréipe’.
8 Toñemomba’e guasu Tupã nemomba’eguasúva arandúpe ha nembojeguava’ekue filosofía ha mba’ekuaa reheve.
9 Ha ko’âĝa, O Haiqâr, opyta pe roipotáva ndehegui, remopu’ã hag̃ua peteĩ kastílloicha yvága ha yvy mbytépe’.
10 Upéi Haiqâr he'i: ‘Ñahendu ha'e ñaneñe'ẽrendu’. Amopu’ãta ndéve peteĩ kastíllo ne rembipota ha reiporavoháicha; ha katu, che ruvicha ambosako’i oréve cal, ita, ñai’ũ ha mba’apoharakuéra, ha areko constructor katupyry omopu’ãtava ndéve reipotáicha’.
11 Ha pe rréi ombosako’i chupe g̃uarã opa umíva, ha oho hikuái peteĩ lugár tuichahápe; ha Haiqâr ha imembykuimba’ekuéra ou hendápe, ha ogueraha hendive umi ágila ha mitãrusukuérape; ha mburuvicha guasu ha opavave imba'e rugua oho ha oñembyaty tavaguasu tuichakue, ohecha hagua mba'épa ojapóta Haiqâr.
12 Upéi Haiqâr oheja umi ágila umi káhagui, ha oñapytĩ umi mitãrusukuérape ijyva ári, ha ojokua umi soga umi ágila py rehe, ha oheja oho yvate. Ha oveve hikuái yvate gotyo, opyta peve yvága ha yvy mbytépe.
13 Ha umi mitãkuimba’e oñepyrũ osapukái ha he’i: ‘Pegueru ladrillo, pegueru ñai’ũ, ikatu hag̃uáicha romopu’ã pe rréi kastíllo, pórke roñembo’y ocioso!’.
14 Umi hénte oñemondýi ha oñemondýi, ha oñesorprende hikuái. Ha mburuvicha guasu ha umi mburuvicha guasu kuéra oñesorprende.
15 Haiqâr ha hembiguáikuéra oñepyrũ oinupã umi omba’apóvape, ha osapukái hikuái pe rréi soldádope, ha he’i chupekuéra: ‘Pegueru umi omba’apóva ikatupyrývape oipotáva ha ani pejoko chupekuéra hembiapo’.
16 Ha pe rréi he’i chupe: ‘Nde ningo ndepochy; máva piko ikatu ogueru oimeraẽ mba’e upe mombyry peve?’.
17 Ha Haiqâr he'i chupe: ‘¡Oh che ruvicha! mba'éichapa ñamopu'ãta peteĩ kastíllo yvate gotyo? ha che ruvicha rréi oĩrire ko’ápe, omopu’ãta kuri heta kastíllo peteĩ díape’.
18 Faraón he’i chupe: ‘Tereho Haiqâr nde rógape ha epytu’u, pórke rohejáma romopu’ã pe kastíllo, ha ko’ẽrõ roju che rendápe’.
19 Upéi Haiqâr oho hógape ha ko'ẽmbotávo ojehechauka Faraón renondépe. Ha Faraón he'i: ‘Haiqâr, mba'e marandu piko oĩ nde ruvicha kavaju rehegua? Pórke ha’e opukavy jave Asiria ha Nínive retãme, ha ñande kavajukuéra ohendu iñe’ẽ, omombo imembykuéra’.

20 Haiqâr ohendúvo ko ñe’ẽ oho ojagarra peteĩ jagua, ha ojokua chupe ha oñepyrũ oinupã chupe peteĩ jekutu mbarete reheve umi egipcio ohendu peve, ha oho hikuái omombe’u rréipe upéva.

21 Ha Faraón omondo ogueru haguã Haiqâr, ha he'i chupe: ‘Haiqâr, mba'ére piko reinupã péicha ha reinupã upe mymba iñe'ẽngúvape?’.

22 Ha Haiqâr he'i chupe, che ruvicha guasu! añetehápe ojapo cherehe peteĩ tembiapo ivaietereíva, ha omerese ko ñembotavy ha jekutu, che ruvicha rréi Senaquerib ome’ẽgui chéve peteĩ gallo porã, ha ha’e oguereko peteĩ iñe’ẽ añetegua mbarete ha oikuaa aravo ára ha pyhare.

23 Ha pe jagua opu’ã ko pyharépe voi ha oikytĩ iñakã ha oho, ha ko mba’e ajapógui che atrata chupe péicha ambojehe’a’ỹre’.

24 Ha Faraón he’i chupe: ‘Haiqâr, ahecha opa ko’ã mba’égui retujámaha ha reimeha nde dotádope, pórke Egipto ha Nínive mbytépe oĩ sesenta y ocho parasang, ha mba’éicha piko oho ko pyharépe voi ha oikytĩ nde gallo akã ha reju jey?’.

25 Ha Haiqâr he'i chupe: ‘¡Oh che ruvicha! oimérire peichagua mombyry Egipto ha Nínive apytépe, mba'éicha piko ohendúta nde kavaju che ruvicha guasu kavaju osapukái ha omombo imembykuérape? ha mba’éicha piko pe kavaju ñe’ẽ og̃uahẽta Egíptope?’.

26 Faraón ohendúvo upéva, oikuaa Haiqâr ombohovái hague umi mba'e oporandúva chupe.

27 Ha Faraón he’i: ‘Haiqâr, aipota rejapo chéve soga yvyku’i yguasúgui’.

28 Ha Haiqâr he'i chupe: "¡Oh che ruvicha rréi! ejerure chupekuéra togueru chéve peteĩ soga pe tesoro-gui ajapo haguã peteĩ ojoguáva upévape".

29 Upéi Haiqâr oho óga rapykuéri, ha omboty yvykua yguasu rembe’y hũme, ha ojagarra ipópe peteĩ yvyku’i po’a, yguasu yvyku’i, ha kuarahy osẽvo, ha oike umi yvykuápe, oñemyasãi yvyku’i kuarahy’ãme oiko peve ha’ete ku ojejapóva soga-icha.

30 Ha Haiqâr he'i: ‘Emanda ne rembiguáikuérape togueraha ko'ã soga, ha reipotáramo, atejóta ndéve unos kuánto ha'ekuéraicha’.

31 Ha Faraón he’i: ‘Haiqâr, ko’ápe roguereko peteĩ ita molino ha oñembyai ha aipota rekose’.

32 Upéi Haiqâr omaña hese, ha ojuhu ambue ita.

33 Ha he’i Faraónpe ‘¡Che ruvicha! Che ningo pytagua: ha ndarekói tembiporu akose haguã.

34 Péro aipota ere umi nde sapatu apoha ifiélvape oikytĩ hag̃ua ko itágui umi ryguasu, ikatu hag̃uáicha akose upe ita molino’.

35 Upéi Faraón ha enterove umi mburuvicha guasu opukavy. Ha he'i: ‘Toñemomba'eguasu Tupã Ijyvatevévape, ome'ẽva ndéve ko arandu ha mba'ekuaa’.

36 Faraón ohechávo Haiqâr ipu'akaha hese, ha ome'ẽ jey chupe iñembohovái, pya'e ovy'a, ha omanda chupekuéra okobra haguã chupe tres áño impuesto ha ogueru haguã Haiqâr-pe.

37 Ha oipe'a ijao ha omonde Haiqâr, ha isoldado ha hembiguái kuéra ári, ha ome'ẽ chupe umi gasto ijeho rehegua.

38 Ha ha’e he’i chupe: ‘¡Tereho py’aguapýpe, ijára mbarete ha imba’e pohãnohára oñemomba’eguasúva! ¿oguerekópa peteĩva umi Sultán ndeichagua? eme'ẽ che maitei nde ruvicha guasu Senaquerib-pe, ha ere chupe mba'éichapa romondo chupe jopói, mburuvicha guasu kuéra ovy'águi sa'i rehe’.

39 Upéi Haiqâr opu’ã, ha ohetũ rréi Faraón po ha ohetũ pe yvy henondépe, ha oipota chupe imbarete ha osegi, ha heta mba’e itesoro-pe, ha he’i chupe: ‘¡Oh che ruvicha! Aipota ndehegui ni peteĩ ñane retãygua opyta Egipto-pe’.

40 Faraón opu’ã ha omondo umi maranduhára omombe’u hag̃ua Egípto kállere ni peteĩva umi Asiria térã Nínivegua opyta va’erãha Egipto retãme, síno oho va’erãha Haiqâr ndive.

41 Upéi Haiqâr oho ojedespedi rréi Faraóngui, ha oho oheka Asiria ha Nínive retã. ha oguereko unos kuánto mba’erepy ha hetaiterei mba’erepy.

42 Ha og̃uahẽvo pe notísia rréi Senaqueribpe outaha Haiqár, osẽ ohug̃uahẽ chupe ha ovy’aiterei hese ha oñañuã chupe ha ohetũ chupe ha he’i chupe: ‘¡Reju porãite nde rógape: ¡Oh pariente! che ryvy Haiqâr, che rréino mbarete, ha che reino orgullo.

43 Eporandu mba’épa rehupytyse chehegui, reipotáramo jepe la mitad che rréino ha che mba’erepy’.

44 Upéi Haiqâr he'i chupe: ‘¡Oh che ruvicha rréi, eikove opa árare! ¡Ehechauka ndeguerohorýva, che ruvicha guasu! Abu Samîk-pe che rendaguépe, che rekove oĩgui Ñandejára pópe ha ipópe’.

45 Upémarõ pe rréi Senaquerib he’i: ‘¡Toñemomba’eguasu ndéve, che ahayhuetéva Haiqâr! Ajapóta pe estación Abu Samîk-gui pe kyse puku yvatevéva opa che Concejal Privado ha che favorito-kuéragui’.

46 Upéi pe rréi oñepyrũ oporandu chupe mba’éichapa ojogueraha Faraón ndive og̃uahẽ ypy guive og̃uahẽ meve henondégui, ha mba’éichapa ombohovái opa mba’e oporandúva chupe, ha mba’éichapa orresivi chugui umi impuésto ha umi kámbio de ao ha umi jopói rehegua.

47 Ha pe rréi Senaquerib ovy’aiterei, ha he’i Haiqâr-pe: ‘Ejagarra pe reipotáva ko impuésto, pórke opa mba’e oĩ nde pópe’.

48 Ha Haiqâr mid: ‘¡Toikove pe rréi opa ára g̃uarã! Ndaipotái mba’eve ndaha’éirõ che ruvicha rréi seguridad ha tuicha mba’e continuación.

49 ¡Oh che ruvicha! mba’épa ikatu ajapo riqueza ha umíchagua reheve? ha katu che mborayhuséramo, eme'ẽ chéve Nadán, che reindy ra'y, ikatu haguã amyengovia chupe pe ojapova'ekue cherehe, ha eme'ẽ chéve huguy ha chejopy che kulpa'ỹre’.

50 Ha pe rréi Senaquerib he’i: ‘Ejagarra chupe, ame’ẽma ndéve’. Ha Haiqâr ojagarra Nadán, iñermána ra’y, ha ojokua ipo kadena de iérro reheve, ha ogueraha chupe hógape, ha omoĩ peteĩ jyva pohýi ipy rehe, ha oñapytĩ peteĩ nudo mbarete reheve, ha oñapytĩ rire chupe péicha omombo chupe peteĩ koty iñypytũvape, ojejubila hag̃ua ykére, ha omoĩ Nabu-hal-pe centinela ramo hi’ári ome’ẽ hag̃ua chupe peteĩ mbujape ha y’imi ára ha ára.

MOAKÃHA 7

Umi parábola Ahikar rehegua omohu'ãhápe isobrinokuéra educación. Ñembojojaha ojehecharamóva. Ahikar ohenói pe mitãkaria'ýpe téra pintoresco. Ko'ápe opa Ahikar rembiasakue.

1 Ha Haiqâr oike térã osẽ jave ojahéi Nadánpe, iñermána ra'y, ha he'i chupe iñaranduháicha:

2 '¡Oh Nadán, che ra'y! Che ajapo nderehe opa mba'e iporãva ha ipy'aporãva ha che remyengovia hese mba'e vai ha ivaíva ha jejuka rupive.

3 '¡Oh che ra'y! oje'e umi ñe'ẽpotýpe: Pe nohendúiva apysápe, ohendupáta chupe ijajúra rykue reheve'.

4 Ha Nadán he'i: '¿Mba'ére piko ndepochy chendive?'.

5 Ha Haiqâr he'i chupe: 'Che romongakuaa, ha rombo'e, ha ame'ẽgui ndéve ñemomba'eguasu ha ñemomba'e ha romomba'eguasu, ha romongakuaa umi ñemongakuaa iporãvéva reheve, ha roguapy che rendaguépe ikatu hag̃uáicha ha'e che heredero' yvórape, ha nde chetrata jejuka rupi ha che remyengovia che ñembyai reheve.

6 Ha katu Ñandejára oikuaa ojejavyha cherehe, ha ha'e chesalva umi mba'e remoĩva'ekuégui chéve g̃uarã, Ñandejára omonguerágui umi ikorasõ oñembyaíva ha ojokógui umi envidia ha oñemomba'eguasúvape.

7 ¡Oh che ra'y! nde ha'e chéve guarã pe escorpión oinupãvo vrónse rehe, oinupãva.

8 ¡Oh che ra'y! nde ha'ete pe gacela ho'úva hína kuri pe madder ra'ỹi, ha chembojoapy ko árape ha ko'ẽrõ ha'ekuéra bronceáta hikuái okañy che hapope".

9 ¡Oh che mitãkaria'y! reimeva'ekue pe ohechava'ekue ikompañero-pe ijao'ỹre ro'y ro'ysã jave; ha oipyhy y ro'ysã ha oñohẽ hi'ári.

10 ¡Oh che ra'y! nde ha'ékuri chéve peteĩ kuimba'e ojagarrávaicha peteĩ ita, ha omombo yvágape ojapi haguã itápe ijárape. Ha pe ita ndojapíri, ha ndohupytýi yvate, ha katu oiko chugui kulpa ha angaipa káusa.

11 ¡Oh che ra'y! chemomba'eguasúrire ha chemomba'érire ha rehendurire che ñe'ẽ nde ha'éta kuri che heredero ha reisãmbyhyva'erãmo'ã che dominio-kuéra ári.

12 ¡Oh che ra'y! peikuaa pe jagua térã kure jyva ipukúrire diez métro, noñemoag̃uimo'ãiha pe kavaju repykue rehe ha'éramo jepe sédaicha.

13 ¡Oh che ra'y! Aimo'ãkuri nde ha'étaha che heredero che amanórõ guare; ha nde envidia ha nde insolencia rupive chejukase. Ñandejára katu chemosãsókuri ne arandupygui.

14 ¡Oh che ra'y! nde ha'ékuri chéve peteĩ ñuhãicha oñemoĩva'ekue estiércol ári, ha ou peteĩ gorrión ha ojuhu pe ñuhã oñemoĩva. Ha pe gorrión he'i pe ñuhãme: —Mba'e piko rejapo ko'ápe? He'i pe ñuhã: —Añembo'e ko'ápe Ñandejárape.

15 Ha pe arka oporandu avei chupe: "Mba'e piko pe yvyra pehẽngue reguerekóva?". He'i pe ñuhã: "Upéva ha'e peteĩ roble imitãva che añembo'yhápe ñembo'e jave".

16 He'i pe alarga: —Ha mba'e piko upe mba'e nde jurúpe? He'i pe ñuhã: "Upéva ha'e mbujape ha tembi'u araha opavave iñembyahýiva ha mboriahúpe oñembojáva cherehe".

17 He'i pe alargo: "¿Ko'ág̃a ikatúpa añemotenonde ha akaru, che ñembyahýigui?". Ha pe ñuhã he'i chupe: —Eju tenonde gotyo. Ha pe lark oñemboja ikatu haguã, ho'u.

18 Péro pe ñuhã opu'ã ha ojagarra pe lark-pe ijajúragui.

19 Ha pe alargo ombohovái ha he'i pe ñuhãme: "Upéva ha'éramo ne rembi'u umi iñembyahýivape g̃uarã Ñandejára ndoguerohorýi ne limosna ha ne rembiapo porã".

20 Ha upéva ha'éramo ne ayuno ha ne ñembo'e, Tupã ndoguerohorýi ndehegui ni ne ayuno ni ne ñembo'e, ha Ñandejára noperfeccionamo'ãi pe iporãva nderehehápe".

21 ¡Oh che ra'y! nde reimeva'ekue chéve (ha'eháicha) peteĩ león oñoangirũva'ekue peteĩ vúrro ndive, ha pe vúrro oguata meme leõ renondépe peteĩ tiempo aja; ha peteĩ árape pe león opu'ã pe vúrro ári ha ho'upa.

22 ¡Oh che ra'y! nde ha'ékuri chéve peteĩ ryguasu rupi'a trígope, ndojapóigui mba'eve iporãva, ombyai ha oisu'u pe trígo.

23 ¡Oh che ra'y! nde ha'e peteĩ kuimba'e oñotỹva'ekue diez medida trígo, ha og̃uahẽvo cosecha ára, opu'ã ha omono'õ, ha ombyaty, ha oity, ha omba'apo hi'ári ipahaite peve, ha ojekuaa diez medida, ha ijára he'i chupe: "¡Oh nde mba'e ipererĩva! nde nerekakuaavéi ha nereñemomichĩri".

24 ¡Oh che mitãkaria'y! nde ha'ékuri chéve pe perdiz oñemombova'ekue rred-peguáicha, ha ndaikatúi ojesalva, ha katu osapukái umi perdiz-pe, omombo hag̑ua hendivekuéra pe rred-pe.

25 ¡Oh che ra'y! nde reimeva'ekue chéve jagua ro'ysãicha ha oike alfarero rógape oñembopiro'y haguã.

26 Haku rire, oñepyrũ okororõ chupekuéra, ha omosẽ ha oinupã chupe ani hag̃ua oisu chupekuéra.

27 ¡Oh che ra'y! nde reimeva'ekue chéve pe ryguasu oikeva'ekue baño hakúpe tapicha de calidad ndive, ha osẽvo baño hakúgui, ohecha peteĩ yvykua ky'a ha oguejy ha otyryry ipype.

28 ¡Oh che ra'y! nde ha'ékuri chéve pe kavara ojoajúva iñirũnguéra ndive ohokuévo sacrificio-pe, ha ndaikatúi ojesalva.

29 ¡Oh che mitãkaria'y! pe jagua noñemongarúiva icaza-gui oiko chugui tembi'u guyrakuérape g̑uarã.

30 ¡Oh che ra'y! pe po nomba'apóiva ha noarado ha (o) itavy ha iñaranduva oñeikytĩta ijyvagui.

31 ¡Oh che ra'y! pe tesa ndojehecháiva tesape, umi kuervo oipe'áta ha oipe'áta.

32 ¡Oh che ra'y! nde ha'e chéve peteĩ yvyramáta hakã oikytĩvaicha, ha he'i chupekuéra: "Peteĩ mba'e che apytégui noĩriramo pende pópe, añeteháp e ndaikatumo'ãi che reikytĩ".

33 ¡Oh che mitãkaria'y! nde ha'e pe jagua he'iva'ekuépe hikuái: "Eheja monda rojapo peve ndéve peteĩ cadena de oro ha romongaru asuka ha almendra reheve".

34 Ha ha'e he'i: "Che ningo ndacheresaraíri che ru ha che sy rembiapokue".

35 ¡Oh che ra'y! nde ha'e pe mbói ojupíva peteĩ ñuatĩ ka'aguýpe oĩrõ guare ysyry mbytépe, ha peteĩ lobo ohecha chupekuéra ha he'i: "Mba'evai ári, ha pe iñañavéva ha'ekuéragui tomosãso mokõivévape".

36 Ha pe mbói he’i pe lobo-pe: “Umi ovecha ra’y, kavara ha ovecha re’u va’ekue nde rekove pukukue, ¿rembojevýtapa itúvape ha ituvakuérape térãpa nahániri?”.

37 He'i pe lobo: —Nahániri. Ha pe mbói he'i chupe: “Che aimo'ã nde ha'eha pe ivaivéva ore apytépe”.

38 ¡Oh che mitãkaria’y! Che romongaru tembi’u porã ha neremongarui chéve mbujape seko.

39 ¡Oh che mitãkaria’y! Che ame'ẽ ndéve y asuka reheve. hoy'u ha jarapo porã, ha nereme'ẽi chéve y ykuágui hoy'u haguã.

40 ¡Oh che ra'y! Che rombo’e, ha romongakuaa, ha rejo’o chéve kañyha ha chemokañy.

41 ¡Oh che mitãkaria’y! Che romongakuaa pe ñemongakuaa iporãvéva reheve ha rombokatupyrýkuri peteĩ cédro yvateicha; ha nde chembojere ha chembojere.

42 ¡Oh che mitãkaria’y! ha’e va’ekue che esperanza nderehe remopu’ãtaha chéve peteĩ kastíllo imbaretéva, ikatu hag̃uáicha añemokañy ipype che enemigokuéragui, ha reiko chéve peteĩ oñeñotỹvaicha yvy pypukúpe; ha katu andejra cheporiahuvereko ha chemosãso nde akãrapu’ãgui.

43 ¡Oh che mitãkaria’y! Aipotaiterei ndéve, ha che remyengovia mba'evai ha ñembohorýre, ha ko'ágã aipe'áta nde resa, ha ajapo ndéve tembi'u jaguápe guarã, ha aikytĩ nde ñe'ẽ, ha aipe'a nde akã kyse puku reheve, ha emyengovia ndéve umi mba’e oporombojeguarúvare’.

44 Ha Nadán ohendúvo ko diskúrso itio Haiqâr he’i: ‘¡Oh che tio! ejapo cherehe ne reikuaaháicha, ha eperdona chéve che angaipa, máva piko che angaipa, térã máva piko ndeichagua operdonáva?

45 ¡Chemoneĩ, che tio! Ko’ág̃a aservíta nde rógape, ambosako’íta nde kavajukuéra ha ambotypáta ne rymba rykue ha amongaru va’erã ne ovechakuéra, che ningo pe iñañáva ha nde ningo hekojojáva: che pe kulpávle ha nde peperdonáva’.

46 Ha Haiqâr he'i chupe: ‘¡Oh che memby! nde ha'e pe yvyramáta hi'a'ỹva y ykére, ha ijára oikytĩse chupe, ha he'i chupe: Chemosẽ ambue hendápe, ha ndahetái ramo, che reikytĩ".

47 Ha ijára he'i chupe: “Nde reime y rembe'ýpe nereme'ẽi hi'a, mba'éicha piko hi'áta reime jave ambue hendápe?”.

48 ¡Oh che mitãkaria’y! pe ágila tuja iporãve pe cuervo imitãvagui.

49 ¡Oh che mitãkaria’y! he'i hikuái pe lobo-pe: “Eñemomombyry ovechakuéragui ani haguã nde yvytimbo ojapo vai nderehe”. Ha pe lobo he'i: —Ovecha kamby ra'ỹi iporã che resa rehe.

50 ¡Oh che ra'y! ojapo hikuái pe lobo oho mbo'ehaópe ikatu haguã oikuaa omoñe'ẽ ha he'i chupe hikuái: "Ere A, B". He'i: "Ovecha ra'y ha kavara che campana-pe".

51 ¡Oh che ra'y! omoĩ hikuái pe vúrro mesa ári ha ho’a, ha oñepyrũ ojeroky yvykuápe ha peteĩ he’i: “Tojeroky, ha’égui hekoha, nokambiamo’ãi”.

52 ¡Oh che ra'y! oñemoañete pe ñe'ẽ he'íva: "Rememby ramo mitãkuimba'e, ehenói chupe nde ra'y, ha remongakuaa ramo mitãkuimba'e, ehenói chupe nde tembiguái".

53 ¡Oh che ra'y! pe ojapóva iporãva ojojuhúta iporãva ndive; ha pe ojapóva ivaíva ojotopáta ivaíva ndive, Ñandejára omyengoviágui peteĩ kuimba’épe hembiapo medida-pe.

54 ¡Oh che ra'y! mba'e piko ha'éta ndéve ko'ã ñe'ẽgui? Ñandejára oikuaágui mba’épa oĩ kañyhápe, ha oikuaa umi mba’e ñemi ha ñemigua.

55 Ha ha’e omyengoviáta ndéve ha ohusgáta che ha nde apytépe, ha nekompensa va’erã nde desiértope’.

56 Ha Nadán ohendúvo upe discurso itio Haiqâr-gui, pya'e oñembohye ha oiko chugui peteĩ vejiga ojeipysóva.

57 Ha ipehẽngue oñembohye, ipy, ipy ha ikostádo, ha ojepe’a ha ipy’a ojepe’a ha ipy’a isarambipa, ha omano ha omano.

58 Ha ipahaite ha’e ñehundi, ha oho infiérnope. Pe ojo'óva yvykua iñermánope guarã, ho'áta ipype. ha pe omoĩva ñuhã ojejapyhýta ipype.

59 Péva ha’e pe ojehúva ha (mba’e) rojuhu Haiqâr mombe’upy rehegua, ha toñemomba’eguasu Ñandejárape tapiaite ĝuarã. Amén, ha py'aguapy.

60 Ko crónica oñemohu’ã Ñandejára pytyvõ reheve, ¡Toñemomba’eguasu chupe! Amén, Amén, Amén.